

Nr 87

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till åtgärder för förbättring av rekryteringen till polisväsendet m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkterna 160, 161, 164 och 166, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1961/62 beräkna *dels* till Statens polisskola: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 305 000 kronor, därav 170 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen, *dels* till Statens polisskola: Omkostnader ett förslagsanslag av 354 000 kronor, därav 46 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen, *dels* till Polisväsendets organisationsnämnd ett förslagsanslag av 394 000 kronor, *dels ock* till Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m. ett förslagsanslag av 28 700 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 88, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 mars 1961, framlagt de förslag, vilka framgår av den följande redogörelsen.

1:o) **Åtgärder för förbättring av rekryteringen till polisväsendet.** Jämlikt bemyndigande den 29 juni 1956 tillkallade dåvarande chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Gunnar Hedlund, sakkunniga för att verkställa utredning rörande lämpliga åtgärder i syfte att effektivisera polisens verksamhet för bekämpande av brottsligheten m. m.

Genom beslut den 25 april 1958 uppdrog Kungl. Maj:t åt de sakkunniga att i samband med behandlingen av tidigare erhållet uppdrag verkställa utredning angående åtgärder för förbättring av rekryteringen till polisväsendet m. m.

De sakkunniga — vilka antagit benämningen Polisverksamhetsutredningen — har till fullgörande av sistnämnda utredningsuppdrag den 19 september 1960 avgivit ett betänkande med titeln »Rekrytering och grundläggande utbildning av polispersonal m. m.» (stencilerat). En redogörelse för utredningens förslag och däröver avgivna yttranden finnes intagen i propositionen (s. 5—24) till vilken torde få hänvisas.

Departementschefen anför, att åtskilliga faktorer torde ha medverkat till uppkomsten av de rekryteringssvårigheter som föreligger inom polisväsendet. Sålunda kan man peka på det förhållandet att arbetet inom polisen i stor utsträckning fullgöres i skifttjänst och att arbetet särskilt i de större

Bihang till riksdagens protokoll 1961. 6 samt. Nr 87

distrikten är påfrestande. I många polisdistrikt är det dessutom svårt att i samma utsträckning som inom andra yrken bereda personalen sommarsemester och sammanhängande ledighet över lördagar och söndagar. Detta sammanhänger självfallet med att behovet av polis kulminerar, när andra medborgargrupper har fritid. Polisyrkets svårigheter att hävda sig i konkurrensen med andra yrken blir givetvis alldeles särskilt kännbara i sådana konjunkturen med god arbetstillgång, som rått under en lång följd av år.

Mot bakgrunden av det anförda framstår det som naturligt, att man måste pröva olika vägar för att ernå en tillfredsställande rekrytering, varmed departementschefen avser att antalet sökande till lediga tjänster skall vara tillräckligt för att medge ett urval, svarande mot de krav som det moderna samhället ställer på polistjänsten.

Polisverksamhetsutredningen har framlagt förslag till olika åtgärder — delvis av genomgripande natur — för att förbättra såväl rekryteringsmöjligheterna på polismannabanan som utbildningen av polisaspiranter. Förslagen har i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissinstanserna, och departementschefen anser sig för egen del i huvudsak kunna biträda dem.

Vissa av förslagen syftar till ändringar i fråga om kompetenskraven för sökande till polistjänst, vilka krav fastställes i administrativ ordning. Oaktat dessa förslag därför skulle kunna förbigås i detta sammanhang, berör departementschefen ett av förslagen, som har betydelse för bedömningen av andra förslag vilka här upptagits till behandling. Utredningen har funnit, att den nuvarande minimiåldern för sökande till polistjänst, 21 år, utgör ett väsentligt rekryteringshinder, därför att många som eljest skulle varit hågade att ägna sig åt polisyrket vid denna ålder redan har träffat sitt yrkesval. Med hänsyn härtill har utredningen föreslagit, att minimiåldern sänkes så att sökande kan antagas till polisaspirant tidigast det år han fyller 19 år. En förutsättning för antagning skall dock vara att sökanden då fullgjort sin första värnpliktstjänstgöring. Förslaget har tillstyrkts i det stora flertalet remissyttranden. Även om — såsom också återspeglas i en del remissyttranden — betänkligheter givetvis anmäler sig mot att till polistjänst använda personer, som inte kan förutsättas ha vunnit någon högre grad av erfarenhet och mognad, anser departementschefen sig under förhandenvarande förhållanden böra medverka till den breddning av rekryteringsunderlaget, som en sänkning av antagningsåldern medför. I viss mån torde nämnda brister kompenseras genom den gedignare fackutbildning, som polisaspiranterna skulle erhålla, om ett annat av utredningens förslag — till vilket departementschefen återkommer — genomföres. Det får för övrigt ankomma på vederbörande polisbefäl att tillse att de yngsta polismännen såvitt möjligt icke anförtros mera svårbemästrade uppgifter.

Utredningen har framlagt ytterligare ett förslag, som syftar till att innan de unga börjat förbereda sig för annat yrke inrikta dem på polisyrket. För-

slaget innebär att en treårig *polisjär utbildningslinje* på försök inrättas inom *yrkesskolväsendet*.

Flertalet remissinstanser har ställt sig positiva till detta förslag, men i en hel del yttranden uttalas tveksamhet. De principiella invändningarna hänför sig framför allt till svårigheten att bedöma elevernas lämplighet för polisyrket med hänsyn till deras ungdom vid utbildningens början. Meningen är emellertid, att de två första åren av utbildningen skall ägnas åt allmänbildande och tekniska ämnen. Utbildningen kommer därför att vara till god nytta för eleverna, även om de efter dessa två år inte fullföljer sin utbildning till polis. Med den modifiering av förslaget, som departementschefen förordar i det följande, blir det efter de två åren en särskild prövning av deras lämplighet för polisyrket, varigenom här berörda invändningar förlorar sin aktualitet.

För egen del anser departementschefen förslaget att skapa en särskild polisjär yrkesskollinje utan tvekan värt att prövas. För att i den mån så är möjligt försäkra sig om att eleverna efter utbildningen kan antagas till polistjänst, bör som utredningen föreslagit elevuttagningen till den nya yrkesskollinjen ombesörjas av en särskild uttagningsnämnd. Departementschefen finner också utredningens förslag att eleverna under utbildningens gång skall stå under ledning och tillsyn av en polisutbildad föreståndare välbetänkt.

Beträffande utbildningsgången har redan antytts, att de två första åren avses skola inriktas på allmänbildande och tekniska ämnen, medan det tredje året enligt utredningens förslag skulle ägnas åt speciella polisämnen och innebära en fullständig konstapelsutbildning. Det betyder, att konstapelsutbildning skulle meddelas såväl inom yrkesskolans ram som vid polis-skolan. Mot förslaget i denna del har starka invändningar rests. Förut har berörts de principiella invändningar, som hänför sig till svårigheten att bedöma elevernas lämplighet för polisyrket vid utbildningens början. Men även en sådan praktisk synpunkt som att yrkesskoleleven under sin konstapelsutbildning endast har möjlighet att erhålla stipendier och studiebidrag till relativt låga belopp, medan polisskoleleven uppbär oavkortad lön som polisaspirant i lönegraden Af 7, talar bestämt mot den föreslagna lösningen. Departementschefen förordar i stället, att den nya yrkesskollinjen göres tvåårig med undervisning i allmänbildande och tekniska ämnen och så inriktad att linjen framstår som en meningsfylld utbildning för polisyrket. Efter avslutad utbildning i yrkesskola och fullgjord värnpliktstjänstgöring får eleven i vanlig ordning söka anställning som polisaspirant och som sådan erhålla konstapelsutbildning vid polisskolan. Därigenom undanröjes också vissa andra av remissinstanserna påvisade olägenheter av utredningens förslag. Här avses närmast uttalandet, att man genom uppdelningen på två utbildningslinjer förlorar det värde, som ligger i att all polispersonal har samma grundläggande fackutbildning samt bibringas samhö-

righet och kåranda under genomgång av konstapelsklassen. Likaså bortfaller bekymren med samordningen mellan yrkesskolan och polis-skolan och med anskaffning av lärare för yrkesskolans konstapelsutbildning.

Förslaget bör enligt utredningens mening prövas vid yrkesskolorna i Lund, Mölndal, Örebro och Luleå. Under sina överväganden i denna fråga har departementschefen funnit det lämpligare, att försöksverksamheten förläggas till Stockholm, Lund och Mölndal. Den brist på polispersonal, som föreligger i Stockholm, beror till väsentlig del på svårigheten att behålla personalen. En onormalt stor del av polismännen slutar sin anställning efter endast något eller några års tjänst. En undersökning rörande orsakerna till detta förhållande har visat, att de nyanställda polismännen nästan uteslutande kommer från landsorten samt att de påfrestade tjänstgöringsförhållandena och svårigheten att erhålla bostad i Stockholm varit bidragande orsaker till den kraftiga avgången. Avgången skulle säkerligen bli betydligt mindre, om rekryteringen i större utsträckning kunde ske bland stadens egen ungdom. Därigenom skulle man få personal, som redan hade sin bostadsfråga löst, som kände sig mera bunden till staden och som med större lätthet kunde anpassa sig till den förhållandevis hårda tjänstgöringen i Stockholm. Genom att anordna en polisiär linje vid yrkesskolan i Stockholm främjas den önskade rekryteringen till polisyrket bland stadens ungdom. — Den i Stockholm belägna yrkesskolan har inte internatkaraktär. För att vinna erfarenheter av utbildningen i skola med sådan karaktär, anser departementschefen det lämpligt att försöksverksamhet anordnas även vid de centrala yrkesskolorna i Lund och Mölndal.

Beträffande försöksverksamhetens omfattning förordas att årligen med början från och med kalenderåret 1962 antages förslagsvis 40 manliga elever till polisiär yrkesskolutbildning i Stockholm och 10 manliga elever i var och en av yrkesskolorna i Lund och Mölndal. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att slutligt fastställa antalet elever för nämnda utbildning. I Kungl. Maj:ts anvisningar angående rekrytering och grundläggande utbildning av polispersonal föreskrives, att rekryteringspersonal ej på egen hand bör få förrätta polistjänst, förrän den erhållit grundläggande kännedom om sådan tjänst. Beträffande polisrekryt framhålles, att denne snarast möjligt bör få påbörja grundläggande utbildning och övningstjänstgöring för att så snart han befinnes lämplig härför kunna beredas självständig vikariats- eller förstärkningstjänstgöring.

Rekryteringspersonalens grundläggande fackutbildning äger f. n. rum ute i polisdistrikten. Det sätt, på vilket sådan utbildning sker, varierar i betydande grad med hänsyn till rekryteringens omfattning. Den grundläggande utbildningen påverkas också av i vilken utsträckning personal kan avdelas för handledningsuppdrag och i vad mån personalläget gör det nödvändigt att rekryteringspersonalen så snart som möjligt insättes på självständiga tjänsteuppdrag.

Polisverksamhetsutredningen har konstaterat, att grundläggande utbildning av rekryteringspersonal huvudsakligen förekommer endast i de större städerna. Denna iakttagelse bekräftas genom de undersökningar angående utbildningsförhållandena, som verkstälts av 1958 års utredning angående arbetsförhållandena vid polisväsendet. I det betänkande, som denna utredning avgav i mars 1960 angående arbetsförhållanden och arbetsvillkor vid polisväsendet, konstateras bl. a. att de nyanställdas tjänstemässiga introduktion i polisyrket företer en oenhetlig bild. Några timmars allmän orientering, meddelad av polischef eller polisbefäl, växlar med kortare eller längre mera kursmässigt lagd undervisning.

Att den nyanställde polismannen erhåller en tillräcklig utbildning, innan han anförtros att självständigt utföra tjänsteuppgifter, är givetvis en förutsättning för att polisverksamheten skall kunna fullgöras på behörigt sätt. Såsom framhållits av 1958 års utredning är detta också väsentligt med hänsyn till den nyanställdes anpassning i yrket. Om en polisman vid konfrontationen med arbetsuppgifter av olika slag tvingas att utan vägledning på egen hand finna vägar till deras lösning, föreligger risk för att det hos honom kan uppstå en känsla av osäkerhet och vanmakt inför arbetsuppgifterna, som kan komma att utgöra grunden för en bestående vantrivsel med yrket. Utsändandet av otillräckligt utbildade och oerfarna polismän på självständiga uppdrag kan också försämra relationerna mellan polisen och allmänheten.

I syfte att möjliggöra större enhetlighet och planmässighet i den grundläggande utbildningen har polisverksamhetsutredningen föreslagit, att en *särskild aspirantorganisation* inrättas. Polisaspirant avses användas såsom en för all rekryteringspersonal gemensam benämning. Aspiranterna skall för varje län och de fem s. k. fristående polismästarstäderna sammanföras i särskilda rekryterings- och utbildningssektioner. För länsrekryteringsområdenas del avses en sådan sektion tillgodose rekryteringsbehovet i hela länet men vara knuten till ett polisdistrikt, vars poliskår skall utgöra »moderkår» för polisaspiranterna. I regel skall residensstädernas poliskårer därvid anlitas. Under tider då aspiranterna inte undergår utbildning skall de kunna anlitas för vikariats- och förstärkningstjänstgöring i de olika polisdistrikten inom rekryteringsområdet och tillfälligt även i annat rekryteringsområde.

I likhet med övervägande antalet remissinstanser biträder departementschefen detta förslag, vars genomförande han anser vara en nödvändig förutsättning för att få till stånd en förbättrad utbildning av nyanställd polispersonal. Det förordas, att den nya organisationen träder i verksamhet från och med den 1 januari 1962.

Såsom utredningen föreslagit bör aspiranterna genomgå en grundläggande fackutbildning, varav en teoretisk del omfattande åtta veckor i statens polisskola och en praktisk om tre månader i »moderkåren».

Det är möjligt, att man från rationaliseringssynpunkt borde koncentrera aspirantkadrarna ännu mer än utredningen föreslagit, men departementschefen anser att så inte bör ske så länge polisväsendet i huvudsak är en kommunal angelägenhet. Å andra sidan kan departementschefen inte — av skäl som framgår av vad förut anförts — dela uppfattningen att ifrågasvarande förslag bör vila i avvaktan på vad som kan komma att beslutas i fråga om huvudmannaskapet för polisväsendet. Förslaget kan under inga förhållanden motverka en lämplig lösning av denna fråga.

I några remissyttranden har anförts betänkligheter mot utredningens uttalande att aspiranten efter genomgången utbildning bör kunna tagas i anspråk för vikariats- eller förstärkningstjänstgöring även inom annat rekryteringsområde än det han tillhör. Departementschefen framhåller med anledning av denna invändning, att rekryteringsbehovet inom de skilda länen bör följas centralt av polisväsendets organisationsnämnd och att aspirantkadrarnas storlek skall anpassas efter variationerna i detta behov. Det torde därför bli mera sällan förekommande att polisaspirant tages i anspråk för tjänstgöring inom annat län. I den mån så blir fallet lär ianspråktagandet endast komma att bli av mycket tillfällig karaktär.

De förslag till reformer i olika hänseenden, som i det föregående framlagts, syftar framför allt till att skapa en ökad och bättre rekrytering till polisväsendet. För att nå detta mål är det icke tillräckligt att åtgärder vidtages för åstadkommande av utvidgade och förbättrade utbildningsmöjligheter, förmånligare villkor under utbildningstiden samt andra ändringar av det slag som behandlats i det föregående. Ett viktigt led i de rekryteringsbefrämjande åtgärderna är därjämte att sprida kännedom om förmånerna på polisbanan samt att därvid utnyttja de möjligheter som en väl organiserad upplysningsverksamhet erbjuder. Departementschefen anser sig därför böra understryka angelägenheten av att *upplysningsverksamheten rörande polisyrket* utbygges och effektiviseras.

Polisväsendets organisationsnämnd har tidigare ålagts vissa uppgifter i rekryteringsfrämjande syfte. De övriga uppgifter, som åvilar nämnden, har emellertid nått sådan omfattning, att den med nuvarande personella resurser knappast förmår ägna upplysningsverksamheten nämnvärd uppmärksamhet. För att åstadkomma den utbyggnad av ifrågasvarande verksamhet, som departementschefen anser nödvändig, föreslår han i likhet med utredningen att till nämnden knytes ytterligare en befattningshavare med tjänst som högst byrådirektör i Ae 24.

Utredningen har i korthet redogjort för de rekryteringsuppgifter av skilda slag, som nämnden bör ägna uppmärksamhet åt. I anslutning till denna redogörelse understrykes betydelsen av att rekryteringsmyndigheterna lämnas bistånd och råd i sin lokala verksamhet för att åstadkomma en ökad och förbättrad rekrytering.

I fråga om de *kostnadsökningar*, som föranledes av de framlagda förslagen framhålls följande.

Jämlikt 15 § polislagen utgår statsbidrag med 20 procent till avlöningskostnaderna för innehavare av icke-ordinarie befattningar i vad avser sådana polisdistrikt, som är berättigade till allmänt statsbidrag. Utredningen har föreslagit en ändring av denna regel, innebärande att staten skall ikläda sig hela lönekostnaden för aspirantorganisationen i vad den är avsedd att tillgodose rekryteringsbehovet för statsbidragsberättigade polisdistrikt. I likhet med statskontoret kan departementschefen icke finna skäl att nu ändra gällande bidragsregler. Staten bör liksom hittills bidraga med endast 20 procent av den del av ifrågavarande kostnader som hänför sig till statsbidragsberättigade distrikt.

Departementschefens förslag beträffande den polisiära yrkesskolutbildningens utformning får till följd, att all rekryteringspersonal erhåller sin fackutbildning inom polisväsendet. Kostnaderna i samband med aspirantutbildningen kommer därför att avse samtliga de 530 aspiranter, som årligen behöver utbildas.

Vid här angivna förhållanden kommer kostnadsökningen för statsverket i vad den avser aspirantlönerna endast att föranledas av att polisrekryterna skall uppgå i aspirantorganisationen och erhålla oavkortad lön under utbildningstiden.

Av rekryteringspersonalen beräknas f. n. omkring 25 procent utgöra polisrekryter. Dessa har praktiskt taget helt sin tjänstgöring förlagd till statsbidragsberättigade polisdistrikt. Den sammanlagda utbildningstiden för aspiranterna uppgår enligt förslaget till 10 månader. Medellönen för en polisaspirant belöper sig till 985 kronor i månaden. Den totala lönekostnadsökningen för 25 procent av rekryteringspersonalen (130 personer) under 10 månaders utbildning uppgår sålunda till 1 280 000 kronor. Av detta belopp utgör statsbidraget i runt tal 250 000 kronor, vilket belopp alltså utgör den ökade årliga lönekostnaden för staten.

Enligt förslaget skall polisaspiranterna genomgå en grundläggande teoretisk fackutbildning vid statens polisskola. Då enligt gällande bestämmelser resekostnadsersättning och traktamente för genomgång av konstapelsklassen alltid skall utgå av statsmedel bör enligt departementschefens mening även dylika kostnader för nämnda fackutbildning bekostas av statsverket. Av de 530 polisaspiranterna beräknas 190 komma att bli berättigade till sådan ersättning, vilken för varje polisaspirant beräknas uppgå till i medeltal 100 kronor. Kostnadsökningen för staten i detta hänseende kommer alltså att belöpa sig till i runt tal 20 000 kronor per år. I detta sammanhang föreslås, att nämnda kostnader för genomgång av den grundläggande fackutbildningens teoretiska del och konstapelsklassen, vilka kostnader beräknas till sammanlagt 40 000 kronor, fr. o. m. nästa budgetår bestrides från anslaget Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.

I den mån polisaspiranten efter genomgången utbildning inte kan erhålla vikariats- eller förstärkningstjänstgöring i polisdistrikt, bör han om möjligt beredas aspiranttjänstgöring vid statspolisen. Den beräknade avlöningskostnaden för dylik tjänstgöring, som skall gäldas av statsverket, uppgår till 30 000 kronor per år. Dessa kostnader föreslås få bestridas från anslaget Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.

Frågan om fördelningen mellan polisdistrikten av lönekostnader m. m. kommer att upptagas till behandling i samband med redovisningen av förslagen till ändringar i polislagen.

De ökade statsutgifterna för statens polisskola och polisväsendets organisationsnämnd bör i enlighet med utredningens förslag beräknas till 250 000 kronor.

Sålunda angivna kostnadsökningar för statsverket uppgår till sammanlagt omkring 550 000 kronor.

Ett genomförande av förslagen innebär att vissa kostnader, som nu belastar statsverket, kommer att bortfalla. Detta gäller viss del av de arvoden, som utbetalas till polisrekryterna under deras genomgång av konstapelsklassen samt utgifterna för s. k. särskild polistjänst. Statsverkets kostnader i dessa hänseenden kan uppskattas till 150 000 kronor. Intill dess den nya aspirantorganisationen träder i verksamhet den 1 januari 1962 torde ifrågasvarande kostnader för nästa budgetår få bestridas från anslagen till Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m. resp. Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.

Den slutliga kostnadsökningen för statsverket torde alltså kunna uppskattas till i runt tal 400 000 kronor. Med hänsyn till tidpunkten för aspirantorganisationens genomförande behöver emellertid endast medel för täckande av en del av angivna kostnader anvisas för nästa budgetår. Härtill kommer de kostnader, som föranledes av den föreslagna försöksverksamheten med en särskild polisiär yrkesskollinje. Dessa kostnader, vilka för nästa budgetår torde kunna uppskattas till i runt tal 75 000 kronor, påkallar icke någon uppräknig av bidragsanslagen till yrkesskolväsendet. Under påföljande budgetår torde kostnaderna kunna beräknas till omkring 250—300 000 kronor för budgetår.

Utskottet. Med hänsyn till de personalsvårigheter som uppstått inom polisväsendet synes det angeläget, att man på olika vägar söker uppnå en tillfredsställande rekrytering. Med detta bör, såsom departementschefen anför, avses att antalet sökande till lediga tjänster skall vara tillräckligt för att medge ett urval, svarande mot de krav som det moderna samhället ställer på polistjänsten.

De förslag, som polisverksamhetsutredningen nu framlagt och som avser att förbättra såväl rekryteringsmöjligheterna på polismannabanan som ut-

bildningen av polisaspiranter, har i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran vid remissbehandlingen. Dessa förslag anser sig även utskottet i likhet med departementschefen i princip kunna biträda.

Vid de överväganden utredningen gjort i syfte att få till stånd en rekrytering av yngre åldersgrupper till polisyrket och bereda dem möjlighet att i nära anslutning till avslutad obligatorisk skolgång erhålla härför lämpad utbildning har utredningen funnit sig böra föreslå, att en polisiär utbildningslinje på försök inrättas inom yrkesskolväsendet. Mot detta förslag, till vilket de flesta remissinstanserna ställt sig positiva, har vissa principiella erinringar framförts, vilka särskilt hänfört sig till svårigheten att bedöma elevernas lämplighet för polisyrket med hänsyn till deras ungdom vid utbildningens början. Dessa och andra invändningar synes emellertid med de i propositionen förordade jämkningarna i förslaget förlora sin aktualitet. Utskottet tillstyrker därför, att en försöksverksamhet kommer till stånd i angivet syfte.

Beträffande omfattningen av verksamheten har utredningen föreslagit, att denna prövas vid yrkesskolorna i Lund, Mölndal, Örebro och Luleå. Såsom flera remissinstanser framhållit skulle emellertid en utbildning vid yrkesskolor på fyra olika platser med sammanlagt 40 elever komma att medföra oskäligt höga kostnader. Den koncentration av verksamheten till Stockholm, Lund och Mölndal samt utökning av elevantalet, som i propositionen förordas, tillstyrkes därför av utskottet. Genom denna lösning vinnnes, förutom möjligheter till minskad avgång från poliskåren i Stockholm, erfarenhet av utbildning vid såväl skola av internatkaraktär som andra skolor. Såsom förutsatts i propositionen torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att slutligt fastställa antalet elever för utbildningen. Därvid bör dock, i enlighet med vad utskottet nyss anfört, av ekonomiska skäl eftersträvas att antalet elever i varje kurs om möjligt blir större än utredningen förordat. I den mån en större geografisk spridning av verksamheten anses böra ske, torde i första hand Luleå böra ifrågakomma som utbildningsort.

I linje med den nya utbildningsverksamheten synes vara den sänkning av minimiåldern för sökande till polistjänst från 21 till 19 år som departementschefen förutskickat. De ändringar i gällande kompetenskrav, som härigenom erfordras, fastställs av Kungl. Maj:t i administrativ ordning.

Vad departementschefen föreslagit i fråga om den särskilda aspirantorganisationen syftar till att möjliggöra större enhetlighet och planmässighet i den grundläggande utbildningen och har inte givit utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker sålunda, att den nya organisationen träder i verksamhet från och med den 1 januari 1962.

Med hänsyn till angelägenheten att sprida kännedom om förmånerna på polisbanan m. m. tillstyrker utskottet vidare, att upplysningsverksamheten rörande yrket utbygges och intensifieras. I sådant syfte tillstyrker utskottet även den för polisväsendets organisationsnämnd föreslagna personalförstärkningen.

Ett genomförande av utredningens förslag i fråga om kostnadernas fördelning mellan stat och kommun skulle innebära, att statsverket komme att belastas med en betydligt ökad andel av kostnaderna för polisväsendet. I nuvarande läge, då bl. a. 1957 års polisutredning överväger frågan om huvudmannskapet för polisväsendet m. m., synes dock inte lämpligt, att någon omfördelning av dessa kostnader äger rum. Utskottet tillstyrker därför departementschefens förslag om en i huvudsak oförändrad relation mellan statens och kommunernas bidrag till polisväsendet.

Mot den i propositionen redovisade beräkningen av kostnaderna för statsverket i anledning av de förslag, som utskottet tillstyrkt i det föregående, i runt tal 400 000 kronor, har utskottet inte funnit anledning till erinran. Inte heller synes något vara att erinra mot att vissa av dessa kostnader från och med nästa budgetår får bestridas från de i propositionen angivna anslag som riksdagen tidigare detta år anvisat.

Då utskottet i övrigt inte funnit anledning till särskilt uttalande, hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört angående åtgärder för förbättring av rekryteringen till polisväsendet.

2:o) **Statens polisskola: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens polisskola, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens polisskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1961/62, dels ock till Statens polisskola: Avlöningar för samma budgetår under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 305 000 kronor, därav 170 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 080 000 kronor.

Såsom polisverksamhetsutredningen framhållit torde för statens polisskola erfordras ökade anslag till täckande av utgifterna för den grundläggande fackutbildningens teoretiska del. Under förevarande anslag bör i enlighet härmed beräknas ett belopp av 160 000 kronor för timplärarkostnader avseende ifrågavarande utbildning.

Departementschefen förordar, att en tjänst som expeditionsvakt i Ae 7 uppföres på ordinarie stat.

För anordnande av fortbildnings- och specialkurser beräknas ett med 11 000 kronor förhöjt belopp. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, vilka kurser som skall förekomma.

För att möjliggöra tillhandahållande av tillfällig biträdespersonal i erforderlig omfattning anses ytterligare 5 000 kronor böra anvisas.

Kostnader för översättning och publicering av utländska tidskriftsartik-

lar föreslås enligt Kungl. Maj:ts beslut få bestridas från tillgängliga medel under delposten Ersättning till författare av läroböcker för polis skolans behov.

Den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. medför ett ökat medelsbehov av 49 000 kronor. Anslaget uppräknas sålunda med 225 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknas till 1 305 000 kronor. Härav anses ett belopp av 170 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet. Under hänvisning i tillämpliga delar till vad utskottet anfört vid behandlingen i det föregående av åtgärder för förbättring av rekryteringen till polisväsendet får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens polis skola, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 mars 1961 förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens polis skola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1961/62:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	110 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	976 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	143 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	69 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 000

Summa kronor 1 305 000;

c) till *Statens polis skola: Avlöningar* för budgetåret 1961/62 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 305 000 kronor, därav 170 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

3:o) *Statens polis skola: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en med 39 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens polis skola: Omkostnader* för budgetåret 1961/62 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 354 000 kronor, därav 46 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) Polisväsendets organisationsnämnd. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för polisväsendets organisationsnämnd, som föranledes av vad departementschefen förordat, dels godkänna av departementschefen förordad stat för polisväsendets organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1961/62, dels ock till Polisväsendets organisationsnämnd för samma budgetår under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 394 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 261 000 kronor.

I enlighet med vad i det föregående förordats bör nämnden tillföras en tjänst i högst Ae 24 för att organisera den på nämnden ankommande centrala rekryteringsfrämjande upplysningsverksamheten. Medelsbehovet här för beräknas till i runt tal 33 000 kronor. Härutöver tillstyrkes föreslagen förstärkning av utredningspersonalen med två tjänster i högst Ae 23. Vad nämnden i övrigt föreslagit beträffande medelsbehovet för avlöningar föranleder icke någon erinran från departementschefens sida. Därutöver beräknas 4 000 kronor med hänsyn till behovet av biträdes hjälp för upplysningsverksamheten.

Till omkostnader anvisat belopp bör i anledning av nämndens förslag uppräknas med 4 500 kronor. Därjämte torde omkostnadsposten i anledning av polisverksamhetsutredningens av departementschefen biträdda förslag böra uppräknas med 22 500 kronor, varav 14 000 kronor avses för trycknings- och annonskostnader m. m. för upplysningsverksamheten, 5 000 kronor för reseersättningar och 3 500 kronor för möbler, lokalkostnader m. m.

Av departementschefen förordade förslag föranleder en ökning av medelsbehovet för nämnden med i runt tal 133 000 kronor.

Utskottet har i det föregående tillstyrkt, att det får ankomma på polisväsendets organisationsnämnd att organisera den centrala rekryteringsfrämjande upplysningsverksamheten. Under åberopande härav får utskottet, med godtagande av departementschefens anslagsberäkning jämväl i övrigt, hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för polisväsendets organisationsnämnd, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 mars 1961 förordat;

b) godkänna följande stat för polisväsendets organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1961/62:

Stat*Avlöningar*

1. Arvoden till nämndens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	16 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	244 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000
	<hr/> 334 000

Omkostnader

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	60 000
	<hr/> Summa kronor 394 000;

c) till *Polisväsendets organisationsnämnd* för budgetåret 1961/62 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 394 000 kronor.

5:o) **Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en med 3 000 000 kronor ökad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1961/62 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 27 000 000 kronor.

Stockholm den 28 april 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från **f ö r s t a** kammaren: herrar Näsström, Boman, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Thun, Bergman, Per Jacobsson, Fritz Persson, Söderberg, Edström, Bengt Gustavsson, Sundin och Kaijser; samt

från **a n d r a** kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Malmborg, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Almgren, Andreasson, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, fröken Elmén, herr Gustafsson i Skellefteå, fröken Karlsson, herrar Andersson i Knäred och Fagerlund.